

Naš List

Neodvisno politično glasilo za Slovence

Izhaja vsak petek, ako je ta dan praznik pa dan poprej. Velja za celo leto 8 K, za pol leta 4 K, za četrt leta 2 K. — Naročnina se plačuje vnaprej, na naročbe brez istočasno vposlane naročnine se ne ozira. — Posamezne številke po trafikah po 10 v. Pošilja se tudi „Slov. Gospodinja“ posebej.

Z mesečno priložo
Slovenska Gospodinja

Dopisi naj se pošiljajo na naslov: Uredništvo „Našega Lista“ v Ljubljani. Rokopisi se ne vračajo. — Upravištvu je v Kamniku, kamor naj se izvoli pošiljati naročnino in reklamacije. — Oglasi se računajo tristopna petit-vrsta po 12, 10 in 8 vin. za 1-, 2- oz. 3krat, za večkrat izdatno znižane cene.

Vsebina: Needinost naših drž. poslancev. — Poverjeništa „Slovenske Matice“. — Prvi vseslovenski trgovski shod. — Politični pregled. — Štajersko: Razno. — Koroško: Razno. — Primorsko: Poraz socialistov v Pulju. Razno. — Kranjsko: Razno. Podlistek: Seja.

Needinost naših drž. poslancev.

Pod naslovom „Na skupno narodno delo“ je priobčil državni poslanec Ivan Hribar v 1. številki novega glasila narodno-napredne stranke članek, ki ga mora odločno odobravati vsak resničen in nesebičen Slovenec. Potrebo združenja obeh jugoslovanskih klubov v državni zboru je naglašalo že več slovanskih politikov, nedavno poslanec Mandić in zdaj tudi poslanec Hribar. Kar je možno med Čehi in Hrvatimi, mora biti možno tudi med Slovenci. Needinosti naših državnih poslancev se vesele le nestrpni demagogi in pa nekateri žurnalisti, katerim bi pero odmrlo, ako bi ne smelo hujskati in večati naše nesloge. — Iz dolgega Hribarjevega članka posnemamo le nekaj odstavkov:

Slovenska narodna politika na Kranjskem je dospela na mrtvo točko. V gonji za raznimi fantomi smo izgubili namreč zavest, da je naš narodni obstanek v nevarnosti in da nam skoraj popolnoma še nedostajajo pogojev in sredstev za odstranitev te nevarnosti. Prezrli smo in preziramo dan na dan dejstva, ki bi nam morala klicati glasen memento ter nas zbirati v trdno falango za obrambo slovenske narodnosti.

Bije pa tudi že dvanajsta ura! Vedno bolj nas sovražni nam vladni sistem izpodriva iz naših postojank; vedno bolj ustvarja razmere, kakoršne so vladale pri nas pred letom 1870. Vsa uradniška imenovanja nam pričajo to. Ne samo pri politični gosposki, kjer slovenskim

Seja.

Po resnici in pravici napisal Iv. Lah.

Predsednik: (Ob 1/2 12. zvečer) Torej, slavna gospoda, glavne točke, ki se tičejo naših interesov, oziroma našega kulturno dobrodelnega narodnega podjetja, smo obravnavali. S tem je pravzaprav dnevni red izčrpan. Predno pa zaključim sejo, naj na kratko preidemo še k zadnji točki, — in opozarjam gospode, naj se zaradi pozne ure omejé v svojih izjavah. Prosim gospoda tajnika, da poroča o vlogi.

Tajnik: Najprej bi opomnil, da je stvar popolnoma odveč; da se pa ne bo po nepotrebnem delalo šundra, rešimo stvar takoj. Torej, kakor je slavni gospodi znano, je izdalo naše narodno podjetje tekom enega leta dve knjigi: ena ima 85 strani in plačali smo nagrade 200 goldinarjev, druga ima 180 strani, to pa smo kupili, oziroma sem jo kupil jaz za 140 gld. Pisatelj druge knjige zdaj prosi, da naj se mu izplača „še ostala nagrada.“

Odbornik: Saj je prodal in plačali smo! **Tajnik:** Res je; to imamo črno na belém; ampak pisatelj pravi, da je bila kupčija sklenjena po napačnih informacijah, ker se mu

prosilcem zavračajo prošnje za vstop v prakso z motivacijo, da ni nikakega prostora, v isti sapi, v kateri se sprejemajo v prakso tuji, slovenskega jezika popolnoma nevedni kompetentje; temveč celo v sodni službi je tako. — In naši profesorji? Čakati morajo leta in leta na imenovanje, dočim se tujce pošilja k nam kot definitivne učitelje že po prvem letu poizkusne prakse. Sedaj pa se z napravo novih, po vsem nepotrebnih, v umetno vegetovanje obsojenih nemških srednjih šol hoče še bolj odtisniti naše profesorje od kruha.

Pritrditi mi bo moral vsakdo, da je do tega prišlo in priti moralo vsled needinosti našega državnoborskega zastopstva. Pri našem državnem ustroju in glede na avstrijske državniške tradicije, vsled katerih se vedno še in vsepovsod sili z nemštvom v ospredje, je naravno, da v narodnem oziru celo večji narodi ne dosežejo veliko, ako njihovi poslanci v državnem zboru ne nastopajo kot en mož za vse narodne postulate. Kaj naj torej v takem slučaju doseže naš mali narod, o katerem bi v visokih in najvišjih krogih najraje videli, da bi izginil z avstrijskega zemljevida?

In tako vidimo, da polagoma gine še ono malo slovenščine iz upravnih uradov in izpred sodišč, kolikor nam je svoječasni složni nastop slovenskih poslancev na Dunaji pridobil v občevanji s strankami.

In kako je z našim šolstvom! Niti za korak se to vprašanje v poslednjih dvanajstih letih ni pomaknilo naprej. Vsi narodi te države imajo že svoje srednje šole; mi še nobene. Zato se nam pa celo v kranjski deželi na državne troške snujejo popolnoma nemške srednje šole, o katerih se že naprej ve, da nobena izmed njih ne bode štela mnogo čez sto učencev. — Vsi narodi naše države imajo svoje obrtne šole;

je reklo, da je prodal prvi pisatelj, ki je ugleden slovenski literat, svoje delo za par kron.

Predsednik: Kdo mu je to rekel?

Tajnik: Jaz.

Odbornik: Potem nas dolži celo laži!

Predsednik: Kakšna predrznost!

Tajnik: Prosim vas, kaj pa je 200 goldinarjev, ali ni to par kron?

Predsednik: Komaj za eno noč na ljudski veselici.

Odbornik: Kaj hoče torej sitnež?

Tajnik: Pravi, naj mu odbor pripozna in prida še vsaj 200 kron.

Predsednik: Taka domišljavost! Ali prosi, ali zahteva?

Tajnik: (bere)... prosi uljudno in opira svojo opravičeno prošnjo...

Mlad odbornik: Prosim, vsak delavec je svojega plačila vreden.

Star odbornik: Kaj ni 140 goldinarjev velik denar, ali ni to plačilo; kaj hoče še več?

Mlad odbornik: Prosim, gospoda, primerjajte...! 85 strani 200, 180 strani pa 140 goldinarjev!

Predsednik: Prosim, gospod tajnik, poročajte!

mi — dasi je v našem narodu toliko smisla za obrtnost — se borimo že leta in leta za ustanovitev višje obrtne šole v Ljubljani, a dosedaj brez uspeha. — In vseučilišče? Živa želja vsega našega naroda je, da dobimo ta najvišji izobraževalni zavod; v neštetihih peticijah se je vlada pozivljala, naj nam ga ustanovi. Pa še skrajno skromni smo pri tem. S samo pravno fakulteto se zadovoljujemo za začetek in še za umeščenje te smo pripravljene prispeti vladi s 600.000 K, tedaj s svoto, ki je za naše skromne razmere naravnost velikanska. — A vlada? Molči! K izjavi jo mora prisiliti le složen nastop vseh slovenskih poslancev na Dunaju! — Lahko bi to sliko razvijal še dalje. Toda čemu? Že te konture kažejo jasno, kako pregrešno ravna jo oni, ki iz strankarskih nagibov onemogočajo složno nastopanje slovenskih poslancev v državnem zboru na Dunaju.

Toda, naj se me ne razumeva napačno! Jaz mislim: složno nastopanje glede narodnih vprašanj. Razlika v drugačnem svetovnem naziranju ne more biti za nikogar, komur je salus nationis suprema lex, zapreka, da ne ne bi svojemu tovarišu, katerega veže z njim naslajša vez matrne govornice, podal roke za skupno narodno delo. Kdor za tako narodno delo ponujano mu desnico frivolno in prevzetno odbija, ne ravna rodoljubno. (In tak politik je dr. Šušteršič! Op. ured.) Zlasti ne v sedanjih dobi, ko se narodnosti naše države v strogo narodnem oziru organizujejo kar najtesneje.

Utegne se mi odgovarjati, da je za tako skupno delovanje potreba popolne enotnosti v nazorih. Kdor to trdi, je zašel v obžalovanja vredno politično okostenelost. Ni ga danes na svetu, ki bi človeškemu umu ubranil svobodno razvijati se. O vprašanjih, ki pretresajo svet,

Tajnik: Prosim za besedo! On trdi, da njegova knjiga povsem odgovarja namenu našega narodnega podjetja.

Odbornik: Recite, da ne odgovarja, povejte mu, da je diletantsko delo, kakor Krekov „Socijalizem“.

Tajnik: Tega ne moremo; sami smo jo opetovano hvalili! — Dalje trdi, da je jemal takrat ozir na razmere in da je hotel pripomoči dobri stvari ter podpreti naše narodno podjetje...

Odbornik: Kake ozire, za hudiča, kdo jemlje še danes ozire?

Predsednik: Prosim!

Tajnik:... prosi torej, naj se odbor ozira na njegove razmere, češ da smo si vendar stavili nalogo, podpirati pisatelje, plačevati poštene honorarje.

Odbornik: Prosim vas, koliko je pa star ta človek?

Tajnik: Čez dvajset let.

Odbornik: Hm! In je še tak naivnež, da misli, da bomo jemali ozire... in verjame, da je res, kar govorimo in pišemo! Še Levstiku so nekdaj klicali: „Naj pogine, pes!“ in mi naj bi jemali dandanes ozire na druge!

bodo vladali zatorej tudi pri nas različni nazori.

Nikjer pa ni rečeno, da bi razne politične struje v našem narodu, pa naj se tudi v domovini bore druga proti drugi, ne mogle imeti skupne točke v centralnem parlamentu. Ta skupna točka bodi: boj za narodne pravice v obrambo slovenske narodnosti.

Slovenski narodnosti pa — povejmo si to enkrat na vsa usta! — nista nevarna ne slovenski naprednjak ne slovenski klerikalec. Pač pa jej preti nevarnost od nemštva in italijanstva ter — dokler domači boj prenašamo tudi v osrednji parlament — od vlade, kateri že nekak — toda ne naravni, recimo rajše: avstrijski — nagon vелеva podpirati nemštvo in italijanstvo proti nam.

Bijmo torej med sabo načelni boj, kakoršen hočemo; pravi rodoljub ne bo smel tudi v najhujšem boju pozabiti, da nas veže sladka vez matrne govorice, da smo si torej bratje. In iz tega spoznanja mora se prej ali slej roditi ublaženje bojnih sredstev; mora se pa tudi roditi nekak modus vivendi.

Vse to pa je treba pripravljati tam, kjer nas naši narodni protivniki z vlado najraje vidijo razdvojene: v osrednjem parlamentu. Kdor tega ne spozna, temu je v srečo popolnoma zamrla narodna čut; on je čisto in zgolj klerikalec ali svobodnjak. (Naše dnevno časopisje pa je pritiralo strankarski boj med nami že tako daleč, da naziv „dober Slovenec“ ali celo „zaveden Slovan“ nima nobene cene več ter se celo ironizuje; med nami so v veljavi le še strastni liberalci in zagrizeni klerikalci! Kdor povsem ne pritruje liberalnemu žurnalu, je „nezanesljiv“ človek in celo „klerikalec“. Gorje mu, kdor bi mu ugovarjal ali ga celo grajal! In kdor ne soglaša s „Slovincem“, je brezverec, liberalec, — lopi po njem! Op. ured.) Vsi, ki to spoznavamo, pa se združimo: k skupnemu narodnemu delu!

Tako posl. župan Iv. Hribar, predsednik izvrševalnega odbora narodno napredne stranke. Logično bi bilo soditi, da tako, kakor predsednik, misli ves odbor ter da se morajo po načelih vodstva ravnati tudi člani. Sicer ni v stranki niti skupnega programa, niti istih ciljev, niti iste taktike; skratka, če ni v načelih edinstva, imamo neslogo, anarhijo. Taktika pa mora biti v stranki enotna na notri in na zunaj. Prva dolžnost izvrševalnega odbora narodno napredne stranke je, da izvede disciplino v lastnih vrstah, da ne bo eden podiral, kar je drugi zgradil. Zato pa se narodno delo priznavaj tudi pri nasprotniku ter lojalno priznavaj vrednost vsemu dobremu, pa bodisi izrastlo iz tega ali onega vrta. To se doslej ni godilo. Naj bi se poslej, da dosežemo nujno potrebno edinstvo vsaj v parlamentu!

Mlad odbornik: Jaz mislim vendar, da moramo izpolniti vse točke, ki smo si jih stavili za program. Obljuba dela dolgove!

Tajnik: Prosim vas, tista točka je vendar samo za parado, za reklamo! Jaz sem mislil, da ni na vsem Slovenskem enega človeka, ki bi verjel kaj takega dobesedno.

Mlad odbornik: Ampak prosim vas: Klerikalci na primer ponujajo 200 kron abiturijentu, ako samo vstopi v njih društvo, niti prepričanja ni treba da bi izpremenil; torej mislim...

Predsednik: Vi hočete oškodovati naše narodno podporno in kulturno podjetje.

Tajnik: Jaz mislim, da je nadaljnja debata o tem sploh odveč. Vsak akademik je naprednjak in če je naprednjak, mora biti liberalec. Torej o tem ni govora, kajti sicer na kratko obravnamo ž njim. Tudi ne kupujemo ljudi, kakor klerikalci.

Odbornik: Tako je, mi nikogar ne kupujemo... Vsak mora, mora...

Predsednik (si odkašlja): Sicer pa, prosim, ali je še kaka točka?

Poverjenišтва „Slovenske Matice“.

„Slovenska Matica“ je danes naša najmočnejša kulturna institucija. Vsi zremo na njo z opravičenimi nadami, da bodo iz nje izšla dela, ki bodo izpolnila vrzeli na našem leposlovnem in pred vsem na znanstvenem polju. Razmere same so porodile Matico in razmeram se bo morala Matica prilagoditi, da ohrani svojo življensko silo ter odgovarja potrebam časa. Iz male kali je vzrastlo drevo, rasti mora dalje, razširiti mora svoje veje na vse strani. Vsaka družba in vsako društvo se razvija in razvoj sam prinese seboj deljenje in cepljenje, kar pelje v združevanju k popolnosti. Čas sam je prinesel „Matici“ mnogo dela, ker je edina tovrstna institucija pri nas, mora biti vsestranska in zato potrebuje moči, moči znotraj in zunaj sebe. Opravičeno zremo z zaupanjem na „Matico“, vidimo v nji najboljšo voljo in združila je v sebi naše najboljše moči; posebna sreča pa je zanj v tem, da ji je stopil na čelo kot predsednik dr. Fr. Ilešič, ki je znan kot znanstveno sposoben in delaven mož. Tudi se je z njegovo osebo srečno izognilo vsako politično strankarstvo, ki igra v zadnjem času celo po vseh naših društvih in organizacijah odločilno, uničujočo ulogo. „Matica“ si je jasno začrtala pot in hoče izvršiti svoj program. Verujemo torej lahko v njeno notranjo silo.

Drugo vprašanje pa je nje zunanja moč: člani. Gotovo je, da bi instituciji, kakršna je „Slovenska Matica“, bilo potreba še nekaj Knezov in Krezov, kajti ko bo „Matica“ razpolagala z večjim kapitalom, se bo mogla lotiti tudi večjih del. Ker pa so pri nas Mecenati redke prikazni, ne ostaja družega, nego da podpre Matico materialno ona moč, ki je lahko najsilnejša, to so člani. Društvo, kakoršno je „Slovenska Matica“, bi moral gojiti ves narod in prav narod bi se moral zavedati, kaj ima v „Slovenski Matici“.

Tega dandanes ni; ljudstvo si je pridobila Mohorjeva družba, k „Matici“ pa pristopa le inteligenca. Toda sedaj bi morali takoj ponavljati stare tožbe o naši inteligenči, kajti velika množica te inteligenče ne čuti v sebi dolžnosti, da bi bila član „Slovenske Matice“. Morda ne igra tu take velike uloge denar; 4 K bi si končno utrgal ta in oni, ampak kriva je naša stara komodnost. Komodnost, apatija, letargija, indolenca in druge take prikazni pa se danes preganjajo z reklamo in agitacijo.

Morda se je včasih opravičeno tožilo, da se dela za „Matico“ premalo reklame, da se premalo agitira zanj. Žalostno je sicer, ako moramo apelirati neprestano na različne „zavešči“, bil bi že čas, da bi ljudje sami začutili svojo narodno dolžnost. Ker pa tega ni, bo morala tudi „Matica“ začeti z večjo agitacijo.

Matica sama je letos to od svoje strani storila. Priobčila je imena poverjenikov in je

Tajnik: Pravi, da če mu odbor pripozna še dopolnilno svoto, je pripravljen podati zopet drugo knjigo —

Odbornik: Seveda, potem bo pa zopet zahteval denar. Tako bi vsak prodajal! Recite, da ne potrebujemo ničesar več.

Mlad odbornik: Jaz mislim, da ne gre tako odbijati ljudi. Prej smo ga hvalili, zdaj pa —! On tudi študira.

Predsednik: Kaj nam je treba študiranih ljudi! Ako nima denarja, naj gre krave past!

Odbornik: Tako je. Sicer je pa tudi Jurčič stradal, pa je bil slaven mož.

Tajnik: Torej s tem je zadeva končana; prošnja se odkloni.

Predsednik: Ali ima gospoda še kak predlog? Sicer zaključujem...

Blagajnik: Prosim, jaz sem pregledal in popravil rokopis; — mislim, da je umestno, da se mi prisodi primerna svota.

Vsi odborniki: Gotovo, seveda.

Blagajnik: Ti ljudje namreč še slovensko pisati ne znajo. Vse lepše izraze, kakor: spričo, navzlic, sem jaz popravil. Tudi iz „omo-

tako ljudi opomnila nase, vse: poverjenike in člane. Poverjeniki pa so še posebej prejeli poziv od predsednika:

„Vsi moramo po svojih močeh sodelovati pri zgradbi naše kulture. Gmotno blagostanje pa je tudi pri kulturnih institucijah pogoj notranjega napredka. Zato Vas prav uljudno prosim, da izkušate društvu pridobiti čim največ novih članov.“

S tem je „Matica“ in predsedništvo v tem oziru storilo svojo dolžnost. Nadaljna dolžnost leži sedaj na ramah poverjenikov, Matičnih agitatorjev. Vprašanje je torej, v koliko bodo mogli oni ugoditi želji predsedništva. In tu se nam zdi primerno izpregovoriti nekaj besedij o našem poverjeniškem aparatu. Izkušali bomo stvar pojasniti od vseh strani, da se razvidi, da je naš poverjeniški aparat zastarel, nemoderen, da ne odgovarja današnjim razmeram in je zato „Matici“ malo koristen.

Poverjenišтва so nastala obenem z „Matico“ in so bila za one čase potrebna in tudi praktična. Reklama po listih takrat še ni bila udomačena, kakor danes, člani so dobivali samo „Letopis“, in „Matica“ še ni zmogla plačanega tajništva. Delali so torej rodoljubi, raztreseni po vsej slovenski zemlji, vsak v svojem kraju, vsak v svojem krogu, da so pridobili „Matici“ članov ter so stali tako posredovalci med ljudstvom in društvom. Bilo je to edino na ta način mogoče, kajti imena različnih domo- in rodoljubov so bila še neznana in jih je bilo treba šele zbirati. Tudi so bila takrat župnišča še središča narodnega gibanja in poverjeništvu se je vselilo tako v središče kraja in domoljubni duhovnik se je potrudil, da pridobi „Matici“ čim več udov. Kar je čutilo slovensko, je bilo vse enega duha; v veseli družbi, pri navdušeni napitnici so se pridobivali „Matici“ novi člani. Tako je narastlo ono število članov, ki so si šteli v ponos, da so udje „Slovenske Matice“ in je bilo to skoraj naslov. Danes pa so drugi časi, druge razmere, drugi ljudje in drugi interesi. Postarala so se poverjenišтва, a tudi — poverjeniki. Ni bilo več onih čilih, navdušenih ljudi, pritiskali niso na ude in — udje so izostali. Včasih so lahko poverjeniki apelirali na narodnost, danes ni več mogoče. Včasih so bili vsi eden, danes niso več. Tako so prišli počasi za poverjenike težki časi, in tudi članstvo vzlic širčici se kulturi „Matice“ ni rastlo tako, kakor bi bilo moralo. Bolj in bolj težko je bilo dobiti dobrih poverjenikov, ako pa poverjeniki niso dobri, potem so društvu naravnost — ovira. Čutilo se je to marsikje in se čuti čimdalje bolj. Čas je torej, da se o tem resno premisli.

Stališče „Matice“ je približno to: Ako imamo poverjenišтва, imamo nekako mrežo po vsej slovenski zemlji, imamo agitatorje, z eks-

titi sem naredil pravilni deležnik: omočen namesto: omoten itd.

Odbornik: Kakor vidite, je imel gospod blagajnik dosti dela.

Vsi odborniki: Gotovo, seveda.

Odbornik: Predlagam 50 kron.

Blagajnik: Naj bo vsaj trideset.

Vsi: Dobro.

Predsednik: Sprejeto. Prosim, ali ima še kdo predlog?

Mlad odbornik: Predlagam, da se da pisatelju vsaj 120 kron, da bo cena obeh rokopisov enaka. Profit imamo še zmeraj.

Odbornik: Sem odločno proti.

Glasovi: Proti.

Predsednik: Ampak, ker že prosi, naj se mu da 50 kron!

Odbornik: Naj bo, da ne bo rekel!

Tajnik: Potrebuje namreč za pot.

Odbornik: Naj se mu da, da se ga iznebimo. Kam vendar gre?

Tajnik: V Prago.

Odbornik: Ali ne teče tam Vltava?

Blagajnik: Teče, da.

pedicijo je manj dela, manj sitnosti in manj stroškov. Gotovo je bilo to stališče pravo za prejšnje čase, ko je bila „Matica“ stvar navdušenja in dolžnosti; danes ni več tako. Poverjeništa so se takrat vselila k domoljubnim duhovnikom v župnišča, danes so odrinili „Matico“ drugi interesi duhovščine in „Matica“ je tam izgubila svoja trdna tla. Zgodilo se je torej dvoje: ali je ostala tam, in je bilo poverjenišvo nedelavno, ali pa je poverjenišvo prešlo v druge roke in je izgrešilo — središče. Poleg tega so se mnogokje poverjeniki postarali in niso bili več agitatorji, ker niso mogli biti. „Matica“ pa je bila prisiljena spoštovati starost in pustiti poverjenišvo, da ni žalila. Ako ga je kje odvzela, je morala iskati novo silo, ta pa se je dobila, ali pa ne. Marsikdo se je branil prevzeti poverjeniško nalogo, ki je videti sama na sebi majhna, a nalaga vendarle dovolj odgovornosti. Mislimo, da bo imela „Matica“ mnogo prijateljev in agitatorjev po vsej slovenski zemlji, tudi če to ne bodo poverjeniki. Ona mreža je torej sedaj precej slaba in tudi o agitatorjih-poverjenikih se da težko govoriti, ker to branijo razne razmere, recimo star onemogel poverjenik, politična nasprotstva, krajevna razdalja i. t. d. Kar se pa tiče glede ekspedicije, je resnica, da prihrani „Matica“ pri delu, sitnosti in stroških, toda izvršiti morajo vse isto zopet poverjeniki in ni prihranjeno ne na delu, ne na denarju. Poleg tega je ono pošiljanje po poverjenikih zastarelo, patriarhalčno za današnje prometne razmere. Vedeti moramo, da mora knjige poverjenik ali sam raznašati, ali dati raznesti, ali jih mora tudi sam poslati dalje po pošti, kar pa je zvezano s stroški, ki jih mora nositi poverjenik. To vse bi odpadlo, ako bi poslala knjige „Matica“ sama vsakemu udu.

Poleg navedenih neprijetnosti, ki bi bile končno še najmanjše in jih vsak poverjenik gotovo rad ali nerad prevzema, pridejo v poštev še druge, in mislimo, da zadenemo pravo, če ravno tu iščemo vzroka odpadanju članov. To so naše politične krajevne razmere, ki pogosto onemogočajo vsako agitacijo. Redki so danes kraji, kjer bi ne bilo vsaj dveh strank. Ako je politični boj le kolikaj razvit, je pripadniku ene stranke nemogoče agitirati pri ljudeh druge stranke. Brez pomena pa bi bilo misliti, da se morda vname med obema strankama konkurenca v tem, katera bo imela več članov „Sl. Matice“. Žal! V tem namreč gotovo stranki ne konkurirata. Tako se godi v premnogih krajih, da niso člani „Matice“ inteligentni naprednjaki le zato, ker je župnik poverjenik, in drugod niso udje župniki, ker je morda poverjenik nadučitelj. Gotovo je nesmiselno ne biti član kulturne institucije zaradi domačih političnih pre-

pirov, ampak stvar je po vsi resnici taka, ker ravno poverjenik, ki je pristaš ene stranke, ne more agitirati pri pristaših druge stranke. Tako udje izostajajo in odpadajo, in „Matica“ ima škodo. Različnost mišljenja in nazorov je razbila one nekdanje prijateljske kroge in narodna omizja, kjer se je včasih govorila beseda tudi o „Slov. Matici“. Ustna agitacija je danes nekaj nerodnega neprilичnega in največkrat nekaj brezuspešnega. Pismena agitacija bi bila gotovo vedno izdatnejša. Poleg tega naj se pomisli na razsežnost nekaterih poverjeništev. Ako je poverjenik avtoriteta, mu je uspeh zagotovljen; toda avtoriteta ima malo časa za agitacijo; ako pa ni avtoriteta, se zdi ljudem, ki so avtoritete, poniževalno, da bi bili pod takim neslavnim poverjenikom. V vsakem kraju pride eno ali drugo v poštev, treba je torej s tem računati, ako hočemo, da bo število Matičnih udov narastlo. Tu in tam so stara poverjeništa v srečnih rokah, drži se število udov, a ne raste; kjer pa se gode izpremembe, gre rado na slabše. Stališče poverjenikov je torej to: oni bi gotovo radi storili kar največ za „Matico“, ampak razmere jim marsikaj onemogočajo. (Konec prih.)

Prvi vseslovenski trgovski shod.

V dvorani „Mestnega doma“ so zborovali v nedeljo slovenski trgovci iz vseh slovenskih pokrajin. Prišlo je okoli 300 trgovcev in trgovskih sotrudnikov iz vse Kranjske, iz Trsta, Celja, Gorice in od drugod, a pogrešali smo nekatere prve tvrdke ljubljanske. Ti gospodje se delajo že davno Slovence le tedaj, kedar jih ne vidi Nemec; kadar pa je treba dokazati svojo narodnost, se odpeljejo iz mesta na lov, ali „po nujnih opravkih“. In vendar hočejo ti mlačni, strahopetni rodoljubi igrati povsod prve gosli. Naši zavedni trgovci naj si jih dobro zapomnijo!

Po običajnih pozdravih zastopnikov vlade, mesta in trgovske zbornice se je začel vršiti vspeored predavanj. Bila pa so ta predavanja deloma preobširna in le teoretična. Z dolgovznimi vvodi iz zgodovine se je utrudilo zanimanje poslušalcev, mesto da bi se prestopalo hitro k stvari ter se nato vnela živahna debata, v kateri bi se podajali praktični zgledi in dokazi iz obdajajoče nas okolice. Vendar treba priznati, da so se vsi govorniki dobro pripravili in da so poslušalci zvesto vztrajali. Navajati moremo seveda v „Našem listu“ le resolucije tega shoda.

Odvetnik in dež. poslanec g. dr. Danilo Majaron je govoril o pomenu trgovine v narodnem gospodarstvu, zlasti slovenskem. Predlagal je sledečo resolucijo: „Prvi vseslovenski trgovski shod, zavedajoč se, da je trgovina tisti gospodarski faktor, ki slovenskemu narodu odpira vire čedalje večjih dohodkov, ki ga je v stanu povzdigniti do blagostanja in s tem do samostojne veljave, ako se izkoristi njegov prometni položaj in njegova nadarjenost, izreka, da mora in hoče slovensko trgovsko stremeti za moderno izpopolnitvijo trgovine do najvišjih oblik in zahteva od vseh poklicanih faktorjev, da z vsemi močmi pospešujejo trgovski poklicni razvoj slovenske trgovine v označenem smotru.“

Odvetnik in dež. poslanec v Gorici gosp. dr. Henrik Tuma je govoril o pomenu Trsta za naše narodno gospodarstvo. Predlagal je sledečo resolucijo: „Prvi vseslovenski trgovski shod, videč važnost in ugodnost geografičnega, etičnega in gospodarskega položaja Slovencev in ozemlja, kojega zavzemajo, videč, da je središče tega položaja največji in skoro edini avstrijski trgovski in pomorski emporij Trst, izreka, da uvidijo v razvoju slovenskega gospodarskega in posebej trgovskega položaja v Trstu garancijo za boljšo bodočnost v političnem, socialnem in gospodarskem oziru.“

O slovenskem trgovstvu na Štajerskem in Koroškem je poročal posojilnični knjigovodja g. Smrtnik iz Celja, ki je predlagal sledečo resolucijo: „Prvi vseslovenski trgovski shod v Ljubljani izraža svoje trdno prepričanje, da je splošni napredek štajerskih in koroških Slovencev odvisen od napredka slovenskega tr-

govstva na Štajerskem in Koroškem. V ta namen je težiti za vsestransko organizacijo slov. trgovcev na Štajerskem in Koroškem ter zahtevati, da se jim da potrebno strokovno šolstvo ter da se ustanovi posebno trgovska in obrtniška zbornica za Sp. Štajersko.“

Ob 1. popoldne se je zaključilo dopoldansko zborovanje.

Na popoldanskem zborovanju je govoril g. Ulčakar iz Trsta o slovenski trgovski in o višji trgovski šoli v Ljubljani ter predlagal: „Prvi vseslovenski trgovski shod smatra za potrebno, da se osnujejo trgovske nadaljevalne šole ali vsaj posebni trgovski tečaji na obrtnih nadaljevalnih šolah v vseh trgovskih krajih, dalje, da se ustanove nižje trgovske šole v Ljubljani in v Trstu ter na primernih krajih za Notranjsko, Dolenjsko, Gorenjsko, za Sp. Štajersko, za Sp. Koroško ter za Goriško. S posebnim povdarkom pa izreka, da je takojšnja ustanovitev višje trgovske šole v Ljubljani neobhodna in nujna potreba ter pozivlja vse odločilne faktorje, zlasti pa visoki deželni zbor kranjski, da ukrenejo vse kar je treba za takojšnjo ustanovitev te šole. Izreka tudi, da je potrebno, sporedno storiti vse, kar treba, da se enaka šola čimprej ustanovi tudi v Trstu.“ — Sprejeto.

O koristi trgovske organizacije, o naši organizaciji in nje namenih sta poročala gg. Fürsager, trgovec v Radovljici ter Karol Meglič, trgovec iz Ljubljane. Predlagala se je resolucija: „Prvi vseslovenski trgovski shod, prepričan, da je trgovska organizacija na stanovsko-strokovni podlagi živo potrebna, za povzdigo i slovenske trgovine i slovenskega trgovskega stanu, kakor za uspešne zastopanje splošnih interesov slovenske trgovine in za varovanje interesov posameznih trgovcev, se izreka za to, da se obstoječa trgovska organizacija utrja in popolnjuje z določanjem zaupnikov in poverjenikov ter s snovanjem novih trgovskih društev, trgovskih kreditnih in denarnih naprav po vseh slovenskih pokrajinah. Središče slovenske trgovske organizacije bodi slovensko trgovsko društvo „Merkur“ v Ljubljani, čigar vestna skrb bodi vzdrževanje tesnega stika med posameznimi deli trgovske organizacije po sestankih, skupnih posvetovanjih in lokalnih shodih. O uspehih organizacijskega delovanja, o smereh bodočega delovanja pa naj razpravljajo vseslovenski trgovski shodi, ki se naj kot stalna uredba vrše, če le mogoče v presledkih enega leta.“

Razprave se je udeležil g. Ulčakar iz Trsta, ki je nasvetoval, naj se vzame v roke tudi nastavljanje trgovcev in uslužbencev. Priporočal je učenje italijanščine.

G. Rebek iz Celja je pozdravil shod v imenu narodne stranke na Štajerskem. Priporočal je, naj bi „Merkur“ izdal vsako drugo leto poročilo o stanju slovenskega trgovstva.

O stališču slovenskih trgovskih sotrudnikov je poročal g. Ivan Vole, trgovski sotrudnik v Ljubljani. Predlagal je: „Prvi vseslovenski trgovski shod z veseljem pozdravlja delovanje slovenskega trgovskega društva „Merkur“ na to, da obstoje in da se ohranjajo dobra razmerja med trgovci in trgovskimi sotrudniki, da se povzdigne socialno stališče trgovskih sotrudnikov, dviga njih splošna in strokovna izobrazba in se jih tako pripravlja za bodočo trgovsko samostojnost v prosep slovenskega trgovstva.“

G. dr. F. Windischer je poročal o novem obrtnem redu in njegovem vplivu na našo trgovino ter predlagal: „Prvi vseslovenski trgovski shod, izpoznavajoč potrebo dosledno izvedene stanovske obrambe za trgovski stan, se izreka za uvedbo sposobnostnega dokaza za vse stroke detajlne trgovine ter zahteva, da se obrambi nastanjenega trgovca in obrtnika služeci zakoni, kakor zakon o razprodajah in zakon o detajlnem potovanju, izvajajo strogo in brez neumestne popustljivosti in da se brez odloga reformira obstoječi krošnjarski zakon današnjim gospodarskim razmeram primerno. Vseslovenski trgovski shod nadalje izpoznavajo, da je za obrambo reelnega kupčijskega poslovanja in za ohranitev dobrega imena naših tržišč nujno potreben zakon proti nelojalni konkurenci, in sicer

Odbornik: Pravijo, da je širša nego Ljubljani.

Blagajnik: Štirikrat širša.

Odbornik: In bolj globoka, nego je človek visok.

Vsi: Bolj globoka, res.

Odbornik: Kaj torej hoče še? In drevesa tudi rastejo v Pragi?

Predsednik: Seveda rastejo.

Odbornik: In vrvi imajo tudi naprodaj?

Vsi: Brez dvoma.

Odbornik: Kaj torej hoče ta človek?

Ako hoče navzdol, naj gre v Vltavo, in če hoče navzgor, naj gre na drevo. Uspeh bo isti, samo pot je različna. Dajte mu tistih 50 kron, da prihranimo domačemu mestu sramoto, stroške ter druge sitnosti in mu povejte tako!

Tajnik: Torej s tem je stvar končana.

Predsednik: Ali ima kdo iz gospodov še kako željo.

Vsi odborniki: (pijo) Nobene več.

Predsednik: Torej zaključujem sejo. Natak, plačat!

v obliki, ki omogoča preganjanje nedostojnega kupčijskega poslovanja v katerikoli obliki. Vse-slovenski trgovski shod, uverjen o potrebi splošnega, avtoritativnega zastopstva celokupnega avstrijskega trgovstva, zahteva soglasno, da se ustanovi brez odloga trgovski svet kot stanovsko-strokovno zastopstvo trgovcev."

"Narodna delavska organizacija v Trstu" je priporočala pismo, naj se nastavi v Trstu kolikor mogoče veliko slovenskih uslužbencev. Slovenski trgovci naj dopisujejo tržaškim trgovcem izključno v slovenkem jeziku.

Podpredsednik g. Lilleg je nato zaključil zborovanje. Nato se je g. Gabršček iz Gorice zahvalil v daljšem govoru predsedniku in poročevalcem. Zvečer je bil v "Narodnem domu" prijateljski sestanek.

Politični pregled.

Enoten klub jugoslovanskih državno-zborskih poslancev je gotovo najživejša želja vseh resnih slovenskih in hrvatskih rodoljubov. Da je tak klub možen, sta dokazala poslance Mandić in župan Hribar, čegar izvajanja pri-našamo v našem vvodniku. Naše srednje in višje šole, uradniško vprašanje, narodnogospodarski interesi Slovencev in Hrvatov, naša trgovina in obrt i. t. d. so točke, ki so nam vsem enako važne in nujne. Tu ni nobenih načelnih razlik med člani Slovenskega in Jugoslovanskega kluba. Te točke so vez, ki morejo osnovati skupen parlamentaren klub. Preverjeni smo, da je to prepričanje tudi velikega dela Slovenskega kluba ter da je edina ovira terorizem dr. Šušteršiča. Čudimo se le, da se dajo možje, kakoršni so Povše, Šuklje, dr. Hočevnar, Fon, dr. Benkovič proti svoji vesti terorizovati od enega samega Šušteršiča. Zaradi enega človeka trpi ves narod! Strinjamo se torej z gorenjskim glasilom, ki meni: Da do skupnega parlamentarnega kluba jugoslovanskih poslancev ne pride nikdar, o tem je pa slovenska javnost prepričana. Kajti oseba načelnika „zveze slovenskih poslancev“ nam je porok, da mož nikdar ne privoli v to. Tej osebi je bil edini namen ravno s pomočjo obče in enake volilne pravice prilesti na ono lestvico parlamentarne moči, ki jo more doseči vsakdanji človek. Vsled tega si je pa zbral ravno take trabante, od katerih ve, da mu bodo slepo udani, kajti saj so bili ti možje poslani na Dunaj vsled tega, ker je njih vodja tako hotel. Ker se mu pa ni posrečil ta manever, zato bljuje njegovo glasilo ogenj in žveplo na one može, ki so mu spodbili tako skrbno zgrajeni stolček njegove samogoltnosti. Doživeti znamo edino še to, da se njegov klub zmanjša za nekaj mož. — Rekli smo že, da je čudno, da je med Čehi, ki imajo toliko raznih strank, skupni parlamentarni klub mogoč, a med Jugoslovani le zaradi dr. Šušteršiča na skupni klub ni misliti. Dasi je mali Slovenski klub prava revščina med drugimi klubi ter je ta klub brez ugleda, vendar Šušteršič baje noče slišati ničesar o velikem in uplivnem Jugoslovanskem klubu. Z Dunaja se že poroča, da je skupni češki klub že zagotovljen, in da so načelniki posameznih skupin sprejeli klubov štatut, ki obsega le štiri točke. Morda je ta vest še prenačljiva; toda že poiskusi, ustanoviti en sam češki klub in dosednji uspehi tega poizkušanja, kaže dovolj jasno, da bi bil tudi en sam jugoslovanski klub prav lahko mogoč, če bi le hoteli naši brezvestni klerikalci.

Nagodba. Avstrijski patriotje triumfujejo in slave Becka kakor velikega zmagovalca v dolgem boju z ogrsko vlado, Madjari pa kriče, kakor bi se jim zgodila velika krivica, katero sprejemajo le v interesu celokupnosti. Sredstva skupnih izdatkov se pridobe s tem, da se dohodki carine skupno uporabljajo ter da se ostanek potrebščin pokriva z doneski obeh državnih polovic, ti doneski se imenujejo kvota. L. 1868 je znašala kvota za Avstrijo 71.14%, za Ogrsko 28.86% skupnih bremen. Takrat je bila Ogrska revna dežela ubožnega kmetijstva, brez obrti in trgovine. L. 1899 je znašalo razmerje kvot 72.30% za Avstrijo in 27.69% za Ogrsko; danes pa naj bi po novi

nagodbi znašala kvota za našo državo 69.38% in za Ogrsko 30.62% skupnega državnega bremena. Toda danes je ogrska obrt cvetoča, kmetijstvo je razvito, trgovina ekspanzivna! Ves dobiček Avstrije iz povišanja kvote za Ogrsko znaša 4.8 milijona K, zmanjšanje našega deleža pri skupnih bremenih 1.3% vseh potrebščin. Zato pa se je avstrijski prispevek k skupno uporabljenim carinskim dohodkom povišal venem letu za 10.5 milj. K. Od skupnega državnega dolga bi imela plačati Ogrska 1389 milj. K, po novi nagodbi pa bo plačala le 1348.9 milj. K. Avstrija je torej podarila Ogrski 40.1 milj. K kapitala, kar pomenja 1.6 milj. K obresti na leto! Doneski Avstrije in Ogrske k skupnim stroškom armade stoje v razmerju 69:31; torej bode Avstrija zopet celo tretjino stroškov ogrske vojske pokrivala iz svoje blagajnice! Te številke govore jasno, kakšna je zmaga Beckova in kakšen je poraz Wekerlov.

Izpremembra taktike čeških poslancev. Praška „Národní Politika“ piše, da smatra Beckova vlada češke poslance za pridne otroke, ki ne kriče, ničesar ne zahtevajo in ničesar ne dobe. Dunaj nima pred Čehi nobenega strahu, a velikanski respekt pred Madjari. Beck zaupa v svojo srečonosno zvezdo in izloči iz svojega programa vsako razpravljanje čeških zahtev. Za Čeha nima niti obljub več. Prade in Derschatta imata danes glavno besedo v ministstvu. Vsaka kronica za češke zadeve, vsaka podpora za uravnavo rek, vsako nepomembno imenovanje se proglašajo v vladnih listih za ogromno češko pridobitev, a pri tem so vsa glavna mesta v Čehih in na Moravskem zasedena z Nemci in milijoni češkega davka splavajo v državne blagajne in se izkoriščajo za pasivne nemške dežele. Agituje se proti češkim uradnikom in utrja nemško „posestno stanje“. Krivda za krivdo se množi na češkem jeziku in narodu, često s tako frivolnostjo, da se zdi, kakor bi se hotele male češke priboritve paralizovati z velikimi krivicami. Beck se dela, kakor bi imel že silno večino za sabo in kakor bi se Čehov prav nič ne bal; toda boji se vendarle češke opozicije, ki bi se mogla razviti v novo češko obstrukcijo. „Nar. Politika“ pozivlja torej češke poslance k izpremembni dosedanje taktike, da se nagodba ne sklene v škodo češkega gospodarstva, politike in drž. prava. Na usodo dveh čeških ministrov se ni več ozirati. Zato se govori že o odstopu finančnega ministra dr. Fořta, ki je obenem mladočeški poslanec. Hkratu se deluje za edinstvo vseh čeških poslancev v parlamentu, t. j. za skupni češki klub.

Štajersko.

Odgovornost župana, meč njegove pravice. Pod tem naslovom čitamo v „Domovini“: Župan občine Kokarje, g. Blatnik Franjo, je vrnil c. kr. politični ekspozituri v Mozirju nek spis, ki je bil obložen z nemškim krstnim in poročnim listom, izdanim od dveh farnih uradov na slovenskem Štajerskem ter jej je naznanil, da on ne more zadeve prej obravnavati, dokler so mu ne predlože dokumenti v slovenskem jeziku, in sicer zato ne, ker si on kot odgovorni načelnik občine pridržuje vse pravice, si vsak dopis sam prečita. C. kr. politična ekspozitura je na to od ravno tistih dveh župnih uradov oskrbela slovenski krstni in poročni list. „Domovina“ k temu še prav umestno pripominja: To bodi vsem onim župnim uradom na Slovenskem, ki izdajajo nemške dokumente, rahel opomin, da s tem nasprotujejo pravicam slovenske narodnosti. To bodi objednem tudi prijazen migljaj, da izdajajo v prihodnje dokumente v slovenskem jeziku, saj mora on imeti povsod isto veljavo kakor nemški jezik. — Uzorno narodno ravnanje zavednega kokarskega župana uči državne urade neovrgljivo resnico, da oni ne morejo na Slovenskem brez slovenskega jezika ničesar opraviti; vlado pa podučuje, da sme pri nas nastavljeni le uradniki, ki so našega jezika popolnoma zmožni ter jo vodi do prepričanja, da bode za izobrazbo slovensčine popolnoma zmožnih uradnikov treba

sedanje srednje šole preustrojiti v popolnoma slovenske, a v Ljubljani ustanoviti slovensko vseučilišče. Ako bi bile vse naše občine na tako visoki stopinji zavednosti, morali bi vse to doseči v najkrajšem času. Naprej torej, slovenski župani! V vaši odgovornosti tiči velika moč do slovenskega uradovanja v župnijskih, državnih in deželnihi uradih! Vi ste lahko najboljši odvetniki in zagovorniki pravice slovenskega naroda!

Blamaža celjskih Nemcev. Državno sodišče je izreklo dne 18. t. m. svojo razsodbo glede samonemških napisov v Celju. Glasom te razsodbe je megalomanski ukaz celjskega mestnega urada, vsled katerega bi Slovenci v Celju ne smeli imeti slovenskih napisov, razveljavljen. Dr. O. Ambroschitz se je torej prav pošteno blamiral. Za tako mogočno in krivično postopanje pa zaslužijo Celjski Nemci vsekakor še drugo zausnico. Ne samo, da ne napravijo Slovenci le nemških napisov, kakor je bil blagovolil ukazati Ambroschitz, nasprotno, dolžnost vsakega slovenskega trgovca, obrtnika, podjetnika je, da ima na svoji trgovini ali hiši samo in edinole slovenski napis! Štajerska je dvojezična dežela, Slovenci so v Celju posestniki in davkoplačevalci, zato imajo iste pravice, kakor Nemci. Ni jih pa bolj zagrizenih in fanatičnih nemškutarjev, kot so celjski Slovenci, učite se v tem oziru od svojega sovražnika in ne odmakniti se niti za las od svojih pravic! Vsak zares naroden Slovenec si napravi samo slovenski napis!

Novi „Narodni dom“ v Slov. Bistrici bode vzlic vsem intrigam nasprotnikov, ki so hoteli zgradbo preprečiti, v kratkem pod streho. Staro poslopje so podrli do tal, na njegovem mestu pa se vzdiguje povsem nova, dvonadstropna stavba z ličnim stolpom na desnem vogalu pročelja. Že sedaj lahko trdimo, da bo „Narodni dom“ najlepše poslopje v Slov. Bistrici na najlepšem prostoru glavnega trga. Bodi pa ta dom resnično dom naroda, ne pa — kakor tuintam — le zabavišče nekaterih najodličnejših bogatašev in frakarjev!

Koroško.

Slovenščina pred sodiščem v Celovcu. Pred kratkim sta imeli dve slovenski stranki s slovenskima zastopnikoma civilno pravdo pred okrajnim sodiščem v Celovcu. Odvetnika sta zahtevala seveda slovensko razpravo, a sodni tajnik Jantsch je zahtevo zavrnil in odredil nemško razpravo, češ da se izdane jezikovne naredbe nanašajo le na kazenske zadeve, ne pa na civilne. Dejal je, da je na Koroškem navaden jezik le nemški, ker občujeta v njem deželni zbor in odbor. „Vendski“ (windisch) jezik pa sploh ni slovenski, ker slovensčine vendski Korošci sploh ne razumejo. Od l. 1854 slovensčina pred celovskim sodiščem ni več v navadi ter velja sploh še danes § 13 sploš. sodnega reda z dne 2. maja 1781., ki še do danes ni razveljavljen. Torej 126 let stari zakon je še dandanes v veljavi?! Ali ni to tragikomično? Korošci čitajo „Mir“, „Slovenca“, Slov. Narod“, „Naš list“, knjige družbe sv. Mohorja, imajo slovenske duhovnike in učitelje, pa ne razumejo slovensčine? Ali ni taka razsodba falotska impertinenca blaznega fanatizma? Rešitelji vernih Korošcev: poslanci Grafenauer, dr. Šušteršič in tovariši, kje ste? Ali je „Mirov“ urednik še danes za spravo s takimi divjaki?

Napreden slovenski list na Koroškem. Nedavno tega smo poročali, da si ustanove koroški naprednjaki nov slovenski časnik, ker je začel „Mir“ popolnoma stopinje pobirati za „Slovenecem“ in ga v svoji zagrizenosti celo presega. Videti je, da se je „Mir“ precej ustrašil „liberalnega“ tekmeča ter se za sedaj tolaži le še s tem, da „ni še prav verjetno, da se list ustanovi.“ Toda ta slepilna tolažba ne pomaga gospodom okrog „Mira“ nič; sprijazniti se bodo morali z mislijo na nov slovenski list, ki izide že v kratkem in se bo tiskal v Kranju. Duhovi se ločijo povsod; na eni strani internacionalna katoliška, na drugi narodne stranke!

Primorsko.

Poraz socijalistov v Pulji.

Med socijalnimi demokrati in narodnimi delavci v Trstu in Pulji se vrši zadnji čas oster boj. Brezprimerni narodni indiferentizem jugoslovanske socijalne demokracije je bil vzrok, da so se narodni delavci tržaški in istrski združili v samostojni „Narodni delavski organizaciji“. Ta mlada organizacija zavzema od dne do dne večje dimenzije, ki potemtakem upravičeno vzbuja strah in ljubosumnost pri voditeljih jugoslovanske socijalne demokracije. Dosegla je pa tudi že prav znatnih uspehov materialnih in drugih. Največji indirektni uspeh te organizacije pa je brezdvomno ta, da sta po njenem nastopu obedve socijalistični stranki tako jugoslovanska kakor italijanska takoj temeljito izpremenili svoje stališče glede slovenskih narodnih zahtev. Pred dvema letoma je še eden glavnih voditeljev jugoslovanske socijalne demokracije, sodrug Kopač, pri nekem shodu v Trstu zagovarjal pošiljanje slovenskih otrok v italijanske šole z uprav gorostasno motivacijo, da Italijani slovenske otroke brezplačno oblačijo ter jim tudi brezplačno dajejo hrano. In zdaj? Jugoslovanska in italijanska socijalna demokracija sta se prav odločno zavzeli za poddržavljenje slovenske šole v Trstu! Vsekakor je bil ta korak socijalistov le bolj ali manj akt samoobrambe proti zmagujočem nastopanju „Narodne delavske organizacije“. Prejšnje grehe na račun slovenske narodnosti izkušajo popraviti z momentanno pravicoljubnostjo glede slovenskih narodnih postulatov ter s tem paralizovati mo- gočni vpliv neljube jim tekmovalke.

Jasno in naravno je, da napenja zdaj socijalna demokracija vse kriplje, da ugonobi „Narodno delavsko organizacijo“. Na vse mo- goče načine izkušajo, da bi ji izpodnesli temelj. V Trstu so za enkrat obsedeli. Poizkusili so zdaj svojo srečo v Pulju. Kakor znano so socijalisti ravno v Pulju igrali najsramotnejšo ulogo pri zadnjih državnoborskih volitvah, in nič boljše pri občinskih volitvah. Povsem naravno je torej, da je dobila tu „Narodna delavska organizacija“ prav ugodnega terena. Puljskim socijalnim demokratom se vedno bolj in bolj izpodmikujejo tla in če gre tako naprej, pridejo s slovanskimi pristaši v doglednem času lahko popolnoma na boben. Socijalna demokracija je izpregledala nevarnost situacije in sklenila, da na vsak način uniči „Narodno delavsko organizacijo“. Ta krvava sodba bi se morala izvršiti dne 20. t. m. Na ta dan so socijalisti sklicali velikanski shod na trgu Verdi sredi mesta. Reklama je bila velikanska. „Narodna delavska organizacija“ bi morala biti na vsak način slavnostno pokopana. „Lavoratore“ je bil z velikim pompom razglašal, da pride na ta shod sam dr. Laginja zagovarjat se pred socijalisti. — In res se je ta dan na Verdijevem trgu nabralo na tisoče in tisoče občinstva. Toda čujte in strmite! Predsednikom socijalističnega shoda je bil z veliko večino izvoljen odbornik „Narodne delavske organizacije“ g. Lacko Križ. Predsednik pa je na veliko jezo in žalost socijalističnih kolovodij shod jednostavno razpustil. „Kdor komu drugemu jamo koplje, sam vanjo pade,“ pravi pregovor. Ta pregovor se je v polnem obsegu uresničil nad istrskimi socijalnimi demokrati. Hoteli so ugonobiti „Narodno delavsko organizacijo“, a so sami doživeli tak občuten poraz, da ga ne bodo zlahka preboleli.

Socijalni demokrati so imeli zdaj pač najboljše priliko spoznati, da ogromna večina slovenskega oziroma slovanskega delavstva v Istri čuti narodno. To bo morala socijalistična stranka kot realna stranka vsekakor uvaževati. Nismo nikdar bili in tudi ne bomo proti socijalni demokraciji iz principa, pač pa bomo vsikdar znali in vedeli varovati narodni čut slovanskih delavcev in naj si bo to potem tudi proti socijalistom samim!

Otvoritev I. umetniške razstave v Trstu. V soboto popoldne ob štirih je bila v Trstu v prostorih „Slovanske čitalnice“ otvorena I. ume-

tniška razstava. Slavnosti so se udeležili: drž. poslanca dr. Rybař in Matko Mandić, zastopnik oficioznega lista „Triester Zeitung“ urednik Luch, hrvaški umetnik Jozo Bužan, slovenski umetniki Jakopič, Grohar, Šantel, Globočnik, Marčelja in Gerbič ter mnogo dam in odličnega narodnega občinstva. Razstavo je otvoril čitalnični predsednik g. višji sodni svetnik Gabrijelčič z navdušenim govorom, ki ga je zaključil z vsklikom: „Živela naša I. umetniška razstava v Trstu, da bi uspevala, da bi cvetela!“ Razstavili so svoje slike umetniki: Ivan Grohar 6 slik, Rihard Jakopič 8 slik, Matija Jama 7 slik, Matej Sternen 7 slik, P. Žmitek 7 slik, gdč. Roza Klein 3 slike, Jos. Germ 3 slike, Fr. Globočnik 4 slike, Ant. Gwaiz 8 slik, Milan Klemenčič 2 slike, Iv. Marčelja 1 kip, R. Marin 8 slik, gdč. Melita Rojic 6 slik, gdč. Henrika Šantel 14 slik, Šaša Šantel 14 slik, Hugo Gerbič 8 slik in Ivan Zajec 3 kipe. Kar v Ljubljani ni možno, se je zgodilo v Trstu! Razstavljena dela večinoma niso bila še nikjer razstavljena ter kažejo zopet lep napredek naše umetnosti. Imena Globočnik (simbolistična slika „Kras“ vzbuja pozornost!) Klemenčič, Marčelja, Marin in Gerbič (Hugo Viktor) so na naših razstavah nova in večinoma mnogo obetajoča. Aranžma je okusen, zanimanje veliko. Več prihodnjč.

Kranjsko.

Nove spletke klerikalcev. Dr. Šušteršič je začel nove spletke proti posl. Hribarju ter izrabil belokranjsko železnico, da oblati Hribarja in ves Jugoslovanski klub. Znano je, da so se leta in leta potezali Dolenjci, zlasti Belokranjci za to nadaljevanje dolenjske železnice do Karlovca in dalje na jug. Za to železnico je deloval liberalni drž. poslanec Fr. Šuklje, klerikalni drž. posl. dvorni svetnik F. Šuklje, dalje drž. posl. Plantan, drž. posl. Hribar in drž. posl. dr. Šušteršič; delovali pa so s svoje strani tudi Hrvatje in Dalmatinci. Vsi ti faktorji so torej drug za drugim ter skupno delovali za novo železnico, in končno se je letos postavila med nagodbene predloge. Zdaj pa kriče naši klerikalci, da so oni, le in samo oni dosegli to železnico! Vsi so tresli jablano, a jabolko hoče pojesti sam dr. Šušteršič. Kavalir, res. Resnica pa je, da se nova železnica zgradi v prvi vrsti iz strateških ozirov in ne zaradi Dolenjcev, in pa da se vsaj malo potolaži skrajno nezadovoljne Dalmatince, ki so nad avstrijsko vlado že obupali ter se začeli bližati Ogrski. To je sodu izbilo dno, ne pa veljavnost piškavega Slovenskega kluba. Zdaj pa spletkari dr. Šušteršič, da je dovoljena belokranjska železnica iznova v nevarnosti. Kriv je tega seveda le Hribar, ker je šel v Budimpešto obiskat hrvatske delegate. Šel pa ni sam, nego je bil poslan v večji družbi tovarišev iz Jugoslovanskega kluba, da se dogovori s Hrvati v Budimpešti glede nagodbe. Jugoslovani morajo postopati vsaj v načelih solidarno, to je jasno vsakomur, le našim klerikalcem ne, ker nimajo nobenega slovanskega čustva. Klerikalec je le klerikalec! Zdaj prinaša „Slovenec“ dan na dan hujskajoče brzojavke, notice in članke proti posl. Hribarju zaradi belokranjske železnice in zaradi njegove udeležbe pri sestanku v Pešti. „Narod“ pa te vesti kratko proglašča za podle laži. Nam se le čudno zdi, zakaj molči doslej posl. Ploj, ki je glavna neradovoljna priča proti Hribarju. Saj imamo vendar brzojavno in telefonsko zvezo z Dunajem! Laži je treba radikalno ubiti nemudoma, naši poslanci pa puščajo, da se Šušteršičeve spletke razširjajo in časnikarske laži utrjujejo v ljudstvu. To je graje- vredna malomarnost. Sicer pa se nova železnica še ni dovolila, ker je šele med predlogami. Čemu torej tepsti se za kožuh, če je medved še v gozdu!?

Zopet Kaltenegger in Schwarz. Kranjski deželni šolski svet je povsem zašel pod kuto, kolikor ga ni povrhu še zagrizeno nemškega. Razmere kriče že do neba. Zdi se nam, da smo na Madjarskem ali pa vsaj pod kakim Heder- varyjem Khuenom. Prihajajo nam na uho po-

ročila, ki dvignejo nov hrupen škandal po vsej deželi, ko postanejo javna. Mi še molčimo, ker še upamo. Potem pa bomo govorili glasno. Za danes navajamo le sledeči slučaj, ki dokazuje, kaj je pod Schwarzom možno v obližju Ljubljane: V Rudniku je okrajni šolski svet izvolil župnika v Rudniku krajnim šolskim nadzor- nikom. Ta župnik pa hujska že več let ljudstvo proti šoli in dela šolskim oblastim vse mo- goče ovire, da se šola ne more razširiti, ako- ravno je tako nujno potrebno kot menda nikjer na Kranjskem. In takega notoričnega sovražnika šole imenuje c. kr. šolska oblast šolskim nad- zornikom! Ta župnik je sklenil razširjenju šole nasprotovati, zato bo vztrajal pri tem. Naspro- toval bo, dokler bo sploh mogel, ker drugače bi preveč trpel njegov ugled. Župnik je rekel, da se šola ne bo razširila, a učitelj je rekel, da se bo. Kam pa pridemo, če bo v šoli župnikova beseda več veljala, kakor učiteljeva? Ljubljanska okolica je glasom poročil dež. nadzornika Levca v šolskem oziru najbolj zanemarjena in najbolj zanikarna v vsej deželi. A kdo je kriv? — Schwarz, Kaltenegger in — Levec!

Slovensko gledališče. Senzačna francoska Bernsteinova drama „Tat“ zaostaja daleč za njegovo dramo „V stiski“ ter je bila iz etičnih razlogov odklonjena v Zagrebu in v Pragi, dasi je tehnično briljantno sestavljena. Igrala se je dobro in je bila skrbno uprizorjena. Od- likovala se je zlasti ga. Kreisova. Schönthan- Kadelburgova burka „Dva srečna dneva“ je pravzaprav veseloigra brez literarne vrednosti, a prijetno in decentno zabavna. V tej igrici je gostoval g. Verovšek iz Trsta ter žel — v žalost nekaterih tovarišev — velikanski smeh in plosk za svoj zdravi, pristni humor. Uloga g. Verovška pa je neznatna, in zanjo ni bilo treba gosta. — Na repertoirju je cela vrsta iz- virnih del. Pripravlja se Medvedova že znana drama „Za pravdo in srce“ po novi priredbi. Ali nove izvirne drame ne pridejo na vrsto pred božičem in predpustom? Prva polovica sezone je za izvirna dela najugodnejša, zlasti za pisatelje. — Operne predstave že ni bilo nad 14 dni zaradi izprememb v opernem osebju, ki se pač še izpopolni.

Družba sv. Mohorja in naši pisatelji. Čujemo, da sta dva pisatelja svoje že sprejete rokopise (med njimi je bil eden celo odlikovan s častno nagrado) zahtevala od odbora Družbe sv. Mohorja nazaj. Zakaj, si lahko mislimo. Rokopisa enega naših prvih novelistov pa odbor ni hotel sprejeti, a sprejela ga je zato „Slov. Matica“ ter ga odlikovala. Razmere v Mohor- jevi družbi so že neznosne.

Meško v Čehih. „Zabavna čast Jitřensky“ v Poliće je prinesla v svoji 15. in 16. šte- češki prevod Meškove črtice „Besede žalosti“ (Slova smutku). Prevod je oskrbel J. Páta.

Sestanek vseavstrijskega ljudskega učiteljstva na Dunaju. V soboto, 2. novembra t. l. se snidejo na Dunaju učitelji vseh avstrijskih dežel, da izrečejo skupno svoje želje glede izboljšanja učiteljskih plač. Vsako učiteljsko društvo in vsaka učiteljska zveza pošlje k temu sestanku vsaj po enega delegata. Zbralo se bo vse avstrijsko učiteljstvo neglede na narodnost, politično prepričanje in vero, in pokazala se bo krepka organizacija sicer tako razkosanega av- strijskega ozemlja. Ob tej priliki se snidejo po- sebej na Dunaju tudi še slovenski in hr- vatski učiteljski delegatje, saj misli slovensko in hrvatsko učiteljstvo z vso resnobo na ustanovitev „Avstrijske slovanske učiteljske zveze“, kakoršen je „Deutsch-öster. Lehrerbund“. Prav hvalevredno je, da mislijo tudi jugoslovanski učitelji zase na svojo orga- nizacijo, kateri želimo najlepšega uspeha.

Ondričkov koncert se vrši pod pokro- viteljstvom Glasbene Maticе v Ljubljani dne 27. t. m., t. j. v nedeljo zvečer ob 8. uri v hotelu Union.

Družba sv. Cirila in Metoda je razposlala lepo število nabiralnikov v javne slovenske lo- kale. Nekateri teh „angeljčkov“ delujejo prav marljivo v gmotno korist družbi. Pri g. Zala- zniku v Ljubljani bo nabran prav kmalu prvi stotak; prav pohvalno delujejo nabiralniki tudi v Trstu, v Ptuj, v Laščah i. t. d. Po nekaterih

hišah pa so nabiralniki prašni brez dela in uspeha. Gospodarje in goste dotičnih hiš prosimo, naj se spominjajo ob raznih prilikah naše družbe, naj ne puste, da bi nabiralniki samevali prazni v — skritih kotičkih. Družbi naj se pošiljajo tudi iz teh manj važnih nabiralnikov darovi, če so tudi skromni, in tudi poročila o zanimanju za nabiranje takih prispevkov. Družba ima vse nabiralnike v evidenci, njihovo delovanje pa izkazuje v mesečnih izkazih.

Novi nabiralniki družbe sv. Cirila in Metoda so že na potu. Vsem rodoljubom, ki so se zanje priporočali, se pošljejo takoj, ko dosepejo, nadejamo pa se, da se zgleda še toliko novih odjemalcev, da bo družba kmalu oskrbela novo izdajo. Nabiralnik ostane družbina last, pošlje pa se brezplačno in franko.

Vinski sejem se je vršil v četrtek na Krškem. Vina je letos dosti.

Mi vsi

nosimo le kravate od trdke Fr. Steiner, ker nam tam solidno postrežejo. — 6 kravate ali pentelje (ali 3 kravate in 3 pentlje) lepo sortirane 3 K, posebno fino sortirane 6 kom. 4 K. — Razpošiljalnica kravate Fr. Steiner, Dunaj, II. Krafftgasse 6/7. Pošilja po povzetju. Dovoljeno je zamenjati.

Tiskarna knjig in umetnin
A. Slatnar v Kamniku
se priporoča za vsakovrstna v njeno stroko spajajoča naročila. Izvršitev lična. Cene zmerne.

C. in kr. dvorni založnik Papežev dvorni založnik

lekarnar Piccoli Ljubljana
Dunajska cesta (lekarna pri angelju)

opetovano odlikovan, priporoča nastopne preizkušene izdelke:

Malinov sirup, najskrbneje prirejen iz aromatiških gorskih malin, je izredno čist izdelek, neprekinljive kakovosti, pomešan z vodo da prijetno in žejo gasečo pijačo. Steklenica 1 kg sterilizirana, velja K 1-50, 1/2 kg steklenica K — 90, poštni zavoj, netto 3 kg, franko zavojnina in poština K 5-60. Razpošilja se tudi v sodčih po 10, 20, 40 in več kg.

Železnato oino vsebuje za slabokrvne in nerodne osebe, blede in slabotne otroke lahko prebavljiv želez, izdelek. 1/2 lit. stekl. 2 K.

Tinktura za želodec je želodec krepi, pilno, tek vzbujajoče, prebavo in odprtje telesa pospešujoče sredstvo. 1 st. 20 v.

Naročila se točno izvrše proti povzetju.

„BIBE“
brezalkoholna pijača iz sadnega soka. Pomešana z vodo da prijetno, žejo gasečo ter redilno in za prebavne organe zdravo pijačo. Steklenica 1 K.

Gdlikovana v Parizu s častnim križcem, diplomom in zlato medaljo.

Patentirana v 30 državah.

Streha prihodnosti!

Cementna zarezna strešna opeka
iz portland-cementa in peska

Praktična! Lepa!

Trpežnejša in bolj lahka streha, kakor iz vsake druge vrste strešnih opek iz ilovice.

Edini izdelovatelj za Kranjsko:
Janko Traun
izdelovatelj cementnin na Glincah pri Ljubljani.

Le „Zvezdna cikorija“
iz Prve jugoslovanske tovarne za kavine surogate v Ljubljani
je pravi slovenski izdelek!

MARIBOR • Karčovin 138
IVAN LAMPRECHT ML.

Zavod svetlobnega slikateljstva in tovarna teh potrebščin se priporoča za izdelovanje slik in vseh mogočih fotografskih potrebščin

posebno se opozarja na svetlobno občutljive plošče v korist družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.

Najboljše delo, delu primerna cena! **Svoji k svojim!** Zahtevajte cenik!

SINGER šivalni stroji
za vse mogoče namene

Nase prodajalne se vse poznajo po tem znamenju.

Pazi naj se, da se nakupuje samo v naših prodajalnah.

Kranj, Glavni trg 192.
Singer Co. Delniška družba za šivalne stroje

Podružnice v vseh večjih mestih.

Vsi od drugih trgovin s šivalnimi stroji pod imenom „Singer“ poznamo, ki za našimi stroji narejeni so po nekem našem starejšem sistemu, ki za našimi novejšimi zistemi druž. strojev v konstrukciji, zmožnosti in trpežnosti daleč zaostajajo.

Podružnica v Spletju **Ljubljanska kreditna banka** Podružnica v Celovcu

Delniška glavica: 2,000.000 K v Ljubljani Res. fond: 200.000 K

obrestuje vloge na knjižice in na tekoči račun od dne vloge do dne vzdiga po **4 1/2 %**

Rentni davek plačuje banka sama. Sprejema zglasila za subskripcijo deležev „Hotelske družbe z o. z. Triglav“ po K 500.—, 1.000.—, 5.000.— in 10.000.— Rentni davek plačuje banka sama.

Zakonito zavarovano.

Vsako ponarejanje kaznjivo.

Allein echter Balsam
aus der Schutzengel-Apothek
des
A. Thierry in Pregrada
bei Rottach-Sarnbrunn.

Edino pravi je le Thierry-jev balzam

z zeleno znamko z nuno.
12 malih ali 6 dvojnatih steklenic
ali 1 velika posebna steklenica
s patent. zamaškom K 5.—.

Thierry-jevo centifolijsko mazilo

za vse še tako zastarane rane, vnetja,
poškodbe itd. 2 lončka K 3.60.
Razpošilja le proti predplači ali
po povzetju.

Obe ti dve domači sredstvi sta kot najboljši
splošno znani in svetovno slavni.

Naročila je nasloviti na

Lekarnar A. Thierry v Pregradi pri Rogaški Slatini.

Dobiva se skoro v vseh lekarnah. Brošure s tisoči za-
hvalnih pisem zastoj in franko.

„Lira-kolesa“

Najboljši izdelek

Najnižje cene

3 letno jamstvo. Pošlje se takoj na poskušnjo. Colnine pro-
sto od avstr. razpošiljalnice. Cenik zastoj. Zastopniki se iščejo.

Rihard Ladewig, Prenzlau

(prov. Brandenburg), poštni predal šte. 235.

Pozornost vzbujajoča novost!

Poceni!

Na vsako
sprehodno
palico se
lahko
natakne

Praktično!

1 komad
samo 2 K,
3 komadi
5 K 50 v.

Daljnogled — 50 kratno povečanje.

Pošilja po povzetju: Henrik Weiss, Dunaj, XIV./3,
Sechshauserstrasse 5/23. Naročite takoj to Vas bo razveselilo!

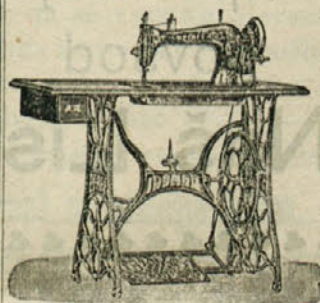
Steckenpferd- Lilijino mlečno milo

Bergmann & Co., Draždane in Dečín ob Labi

je in ostane glasom vsak dan dohajajočih priznalno
najvsepešnejše izmed vseh medicinskih mil zoper
pege, kakor tudi v dosego in ohranitev nežne,
mehke kože in rožne polti. Na prodaj komad po
80 vinarjev v vseh lekarnah, drogerijah, trgovinah
s parfumerijami in milom in v brivnicah.

PFAFF šivalni stroji

so najboljši

za družinsko uporabo.
Šivajo, krpajo in vežejo.
Neprekosljivi za obrtne namene,
šivajo naprej in nazaj.
! Kroglasto ležišče !

Glavni zastopnik
Fr. Tschinkel
Ljubljana • Kočevje
Mestni trg 9. v gradu.
56

Brezskrbno

družinsko srečo garantira najvaž-
nejša knjiga o preoblagodarjenju z
otroci. Z nad tisoč zahval. pismi pošilja
diskretno proti 90 v. v avstr. postnih
znakah ga. A. Kaupa, Berlin S. W. 296
Lindenstrasse. 50.

Žene!

Ako trpite na zastajanju krvi ali na podobnih boi
leznih, pišite pod naslovom: P. Ziervas, Kalk 245 pr-
Köln ob Renu.

Nekaj izmed več sto zahvalnih pisem:

Gospa B. v W. piše: „Najtoplejša zahvala, Vaše
sredstvo je učinkovalo že po 5 dneh.“

Gospa L. v M. piše: „Vaše izvrstno sredstvo bom
vsakomur priporočala. ga meni ne sme nikdar zmanjkati.“

Arhitekt S. v M. piše: „Za izvrstno in točno po-
strežbo moji ženi se Vam iskreno zahvaljujem. Učinek
se je pokazal že po 3 dnevni uporabi popolnoma in vse
se je izvršilo brez bolečin.“

Proti vposlatvi 1 marke (K 1-20, tudi v znakah)
razpošiljam knjigo: „Motenje perijode“ (Die Störungen
der Periode) od dr. med. Lewis. Prospekt zastoj, poštnino
je plačati.

Anton Müller, vinotržec, Domžale

(Kranjsko)

Priporoča izborna zalogo vsakovr-
stnih novih in starih vin v sodih in steklenicah

Registriran vzorec.

Bajna iluzija!

Oblastveno varovano.

Najlepši kras božičnega drevesca,
ki bi ga ne smela pogrešati nobena krščanska družina, je moje izboljšano
briljantno angel. zvonilo za božično drevo št. 1
popolnoma iz kovine s 5 pozlač. angelci, 30 cm visoko. Garantira se za funkcioniranje.

Pritrdi se lahko takoj na največje ali na naj-
manjše drevo s preprostim nasajenjem. Postav-
ljeno na mizo se rabi lahko tudi za namizno
zvonilo. Postavljeno na toplo peč funkcionira
tudi brez prižganih sveč.

Gorki zrak treh prižganih sveč vrti gonilno kolo,
nanje pritrjeni izboljšani jekleni betički pa udar-
jajo na troje zvoncev in blagovzvočno, srebrno-
čisto zvonjenje zadoni, mlado in staro prestavlja-
joč v božično blaženost. Kos stane s kartonom
in navodilom vred K 1.50.

3 kosi K 4.25, 4 kosi K 5.50, 6 kosov 8 K, 9 ko-
sov 12 K, 12 kosov 15 K, 24 kosov 29 K, 36 kosov
K 43.50, 50 kosov K 58.—, 100 kosov K 112.—.

Št. 2. Ravnotisto angelsko zvonilo za božično
drevesce, izvršeno veleelegantno in posebno fino
ponikljano, s sukanimi stebriči za zvonce in 3
prekrasno zaračeni srebrnimi lametastimi rožami,
ki potem, ko so prižgane sveče, prekrasno od-
sevajo, kos s kartonom in navodilom vred 2 K.

3 kosi K 5.50, 4 kosi K 7.25, 6 kosov K 10.50, 9 ko-
sov K 15.50, 12 kosov K 20.25, 24 kosov K 39.50,
36 kosov K 57.50, 50 kosov K 77.50, 100 kosov K 150.

Najnovejši stekl. nakit za božično drevesce.

12 kosov sort, skrbno zaviti v karton, po velik. in
izvršitvi po K —40, —60, —70, —80, 1.—, 1.20, 1.50,
2.—, 6 kos. v kartonu, po velik. in izvršitvi po K —75,
—90, 1.—, 1.20. Lametta, angelski lasci, srebrni ali zlati,
kuvert K —10, žica za orehe 100 kosov K —20, ve-
rižice iz stekl. kroglic, 1 in pol do 2 metra dolge, po
velik. kroglic K —90, —95, 1.20, 1.40. Svečice 24
kosov v kartonu K —50, večje, 15 kosov v kartonu
K —58, držajci za sveče, tucat K —50.

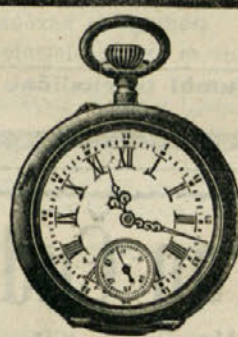
Božična nagrada. Vsak p. n. kupec, ki od 1. sept. do
30. nov. pisмено naenkrat naroči za
najmanj 40 K blaga, dobi zastoj za božično nagrado
alarmno budilko št. 4343 s po noči svetlečim se kazalnikom in pa koledar za l. 1908.

Zamena dovoljena ali denar nazaj, torej brez rizika!

Pošilja se po povzetju ali denar naprej. Najpripravneje se naroča na odrezku po-
štne nakaznice. Neobhodno je potrebno, da se pri naročitvi opomni, ali naj se pošlje
blago po povzetju ali če je denar odposlan po nakaznici. Tudi je v korist vsakemu
naročitelju, da naroči, čim le mogoče, blago že pred 15. decembrom, ker pošta
po 15. decembru zaradi hudega navala ne more dostavljati tako hitro, kakor ob
navadnem času. — Naslavljajte naročbe zatorej pravočasno na naslov:

Prva tvornica za ure v Mostu, **Jan Konrad** c. in kr. dv. dobav. v Mostu št. 1945 na Češkem.

Zahtevajte moj najnovejši glavni katalog s 3000 slikami, ki vam ga takoj pošljem zastoj in poštnine prosto.

5 kron

pristna Roskopf patentna
remontirka na sidro švi-
carskega sist. z masivnim
solidnim švic. kolesjem na
sidro in zaščito za gonilno
vzmet, pristno nikl. okrovje
z varstv. plombo in šarnir-
skim pokrovom, ovalnim
robom, 36 ur idoča (ne gre
samo 12 ur), okrašeni in
pozlač. kazalci, najatanč-
nejše reguliranje in 3letni
garancijski list, kom. 5 K,
3 kom. 14 K. Ssekundnim
kazalcem 6 K, 3 kosi 17 K.

Dogata izbira v mojem glavnem katalogu.

Št. 7223. Denarnica iz
enega kosa, svellorjava,
safian, mnogo prostora za
drobiž, 4 predeli, notranja
zapora na vzmet, niklj. zu-
nanja zapora, 9 cm dolg.
6 cm šir. K 1.50.

Št. 7202. Cena dobra de-
narnica iz enega kosa mo-
čnega, gladkega usnja zga-
nena, 1a zaklopci iz go-
vedine, 4 predeli in vizitje,
3 zapore, 9 cm dol., 6 cm šir.
K 1.35. Boljše denarnice
po K 1.85, 2.10, 2.80, 3.10,
3.50, 3.80, 4.20, in više.

Prosimo, zahtevajte katalog.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Ustanovljena
leta 1882

v Ljubljani

Ustanovljena
leta 1882

Podrejena skontraciji „Zadružne zveze“ v Celju

na Dunajski cesti št. 18, na vogalu Dalmatinovih ulic
obrestuje hranilne vloge po

Poštno-hraniln. urada
šte. 828.406.

4 1/2 %

Telefon šte. 185.

brez odbitka rentnega davka, katerega posojilnica sama za vložnike plačuje.

Uradne ure od 8. do 12. in od 3. do 4. ure popoldne.

Hranilne vloge sprejemajo se tudi po pošti in potom hranilnišnega urada.

Stanje hranilnih vlog
K 11,060.929-20

Upravno premoženje kmetske
posojilnice 31. dec. 1906
K 11,325.728-62.

Denarni promet
K 50,486.935-14

Varnost hranilnih vlog je tudi zjamčena po zadružnikih.

Posojuje na zemljišča po 5 1/4 % z 1 1/2 % na amortizacijo ali pa po 5 1/4 % brez amortizacije; na
menice po 6 %. Posojilnica pa sprejema tudi vsak drugi načrt glede amortizovanja dolga.

Modna trgovina Pavel Magdič, Ljubljana, Prešernove ulice 7.

Priporočila:

Svilnato blago, baržuni, pliši in tenčice, čipkasto blago, pajčolani, čipkasti ovratniki, čipke, vložki, svilnate vezanine.

Jabots, Fichus, damski ovratniki in kravate.

Svilnati in baržunasti trakovi, Pozamenterija, porte in žnore, resice, krepine in žnore za tapetnike.

Krepi in flori za žalovanje.

Zlate in srebrne resice, čipke in žnore.

Serpe iz svile, čipk in volne.

Nogavice za dame, dekleta in otroke.

Jopice, hlače, otroške perile in odeje za vozičke.

Oprava za novorojenčke, posteljne podloge iz kavčuka.

Sukanec za šivanje, pletenje in vezenje.

Gumbi in različne igle.

Priporočila:

Različne podloge in potrebščine za krojače in šivilje.

Idrijske čipke, vezene čipke in vložki.

Pajčolani za neveste, mirlovi venc.

Damsko perilo, spodnja krila, predpasniki in kopalne obleke.

Modreci in potrebščine za modrece.

Glave rokavice in rokavice za uniformirance, pletene, letne in zimске rokavice.

Kopalno perilo, dišave, milo in ustna voda.

Krtače za obleko, glavo in zobe.

Razna narodna pletena in vezena ročna dela.

Priporočila:

Srajce za gospode in dečke, spodnje hlače, ovratniki, zapestnice, naprsnike in žepne rute.

Pravo lagrovo normalno perilo, tricot srajce, jopice in hlače.

Mrežaste in potne jopice, srajce, čepice in pasovi za šport.

Nogavice, naramnice, odeje in blazine za potovanje.

Kravate, gumbi za manšete.

Za lovce: telovniki, nogavice, rokavice, dokolemice.

Ogrevalci za kolena, meča, prsi, hrbet, trebuh in glavo.

Nahrbtniki, ovratni robci.

Narodni trakovi in zastave, narodne čepice, torbice in drugi domači narodni izdelki itd.

Gospod! Berite novice, ker so za Vas važne in koristne.

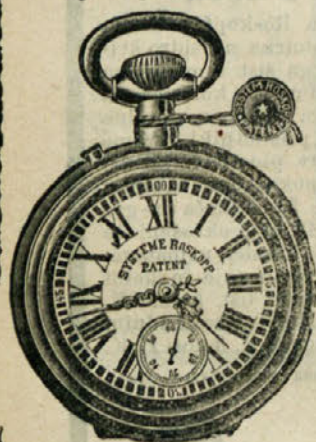
Jaz razpošiljam po povzetju od K 12:50 jedno krasno dobro in moderno opravo, katera obstoji iz sledečih stvari: jedna fina bela ali barvasta srajca št. 2 — jedne dobre spodnje hlače, jedna lepa spalna srajca, 1 ovratnik po želji, 1 krasno kravato, 1 par trpežnih nogavic, 1 močno brisalko, 1 izvrstne naramnice, 3 dobre žepne rute, vse v eni skatulji lepo aranžirano.

Razpošiljam z obratno pošto. Kar ne ugaja, vrnem denar nazaj.

Fran Čuden

v Ljubljani — v Prešernovih ulicah

- Urar -

Delničar tovarniške družbe „UNION“ za izdelovanje najboljših ur v Švici

Trgovca z zlatino in srebrnino. Eksport.

Ceniki zastoj in poštne prosti.

Kot zanesljivo uro priporočam posebno „Union“.

Schneider & Verovšek

Trgovina z železnino in stroji na debelo in na drobno.

Ljubljana, Dunajska cesta 16

priporočila se za dobavo železnine vse vrste, zlasti: orodje, stroje in motorje za roko-delec, okove vse vrste za stavbe in pohištvo, traverze, cement itd. Opozarjava na hitro in točno postrežbo! Nizke cene!

Jos. Rojina v Ljubljani

v Šelenburgovih ulicah št. 5

priporočila

elegantne obleke po meri

~ iz pristnega angleškega blaga. ~

Priporočila svojo zalogo izgotovljenih oblek, plaščev iz tirol. nepremokljivega lodna. Najsolid. postrežba.

Anton Turk

knjigovez in založnik v Ljubljani na Dunajski cesti

priporočila:

Kubična knjiga ali hitri računar za trgovce z lesom (na staro mero) K 3:20, s poštino 10 v. več.

Kubična računica (II. natis) cena 1 K, po pošti 10 v. več.

Nova kubična knjiga ali hitri računar za trgovce z lesom, po novi decimalni ali meterski meri. V platno vezana 5 K, po pošti 20 vin. več.

Veronika Kenda

Ljubljana, Dunajska cesta 20

Zaloga papirja, pisalnih in risalnih potrebščin

Glavna zaloga

Jos. Petričevih zvezkov

Oglejte si — **poljedelskih strojev**, slamorenice, čistilnic, mlatilnic, gepelnov in preš za grozdje in sadje, štedilnikov, peči, železnih nagrobnih križev itd. pri

FR. STUPICA v LJUBLJANI

na Marije Terezije cesti št. 1

in na Valvazorjevem trgu 6, nasproti Križanske cerkve.

slamorenice, čistilnic, mlatilnic, gepelnov in preš za grozdje in sadje, štedilnikov, peči, železnih nagrobnih križev itd. pri

FR. STUPICA v LJUBLJANI

na Marije Terezije cesti št. 1

in na Valvazorjevem trgu 6, nasproti Križanske cerkve.

Ravnotam zamorete kupiti vsak čas po najnižjih cenah traverze, železniške šine, cement in vse druge stavbne potrebščine, razno orodje, sesalke za vodo, vino in gnojnice, vseh vrst tehtnice in uteži in vse druge v železninsko stroko spadajoče predmete.

Fr. P. Zajec, Ljubljana, Stari trg

Velika zaloga zlatih in srebrnih žepnih ur, stenskih ur, vsakovrstnih optičnih predmetov. Zlatnine in srebrnine. ~ Cene nizke.

Genovniki zastoj in franko.

Julija Štor

v Prešernovih ulicah št. 5. poleg Mestne huanilnice

Največja zaloga

moških, ženskih in otroških čevljev

iz najboljših tovarov, domačih in tujih.

Turistom priporočila pristne gojserske gorske čevlje

Zmerne cene.

Solidna postrežba.

Gričar & Mejač

Ljubljana, Prešernove ulice

Največja izbira izgotovljene obleke

za gospode, dame in otroke.

Drogerija ANTON KANC

Ljubljana, Židovske ulice 1.

priporočila: drogve, kemikalije, ustne vode in zobni prašek; redilne in posipalne moke za otroke, dišave, toaletne predmete, fotografske aparate in potrebščine, obvezila sredstva za desinfekcijo, pase in vosek za tla, čaj, rum, konjak, mineralne vode in soli za kopel. Zaloga karbida.

Oblastveno koncesijonirana prodaja strupov.

Kupuje vsakovrstna zelišča (rože) semena, korenine, cvetje, lubje itd.

Priporočajte povsod

„Naš List“

Prodajana debelo.

— Ustanovljeno leta 1832. —

Priznано najboljšę **oljnate barve**

zmlete s stroji najnovejše sestave, prekašajo vsako konkurenco po finosti, ki omogočijo z jako majhno množino pobarvati veliko površino,

razpošilja po nizkih cenah

Adolf Hauptmann

v Ljubljani

prva kranjska tovarna oljnatih barv, firneža, laka in steklarskega kleja.

Zaloga slikarskih in pleskarskih predmetov.

Ilustrovani ceniki dobe se brezplačno.

„Flox“

je fotografski aparat, s katerim lahko fotografira vsakdo brez da bi se prej kaj učil. S tem aparatom se napravljajo podobe v velikosti 5x7 cm in stane eleganten s kompletno opremo in navo dilon samo K 6.—. Razpošilja po povzetju H. Weiss, Dunaj, XIV/3. Sechshauserstrasse 5/110.